

Štev. 1063.

1939.

VI.

OGLASNIK LAVANTINSKE ŠKOFIJE

Vsebina: 31. Molitve za mir. — 32. Zahvala svetega Očeta za vdanostno pismo. — 33. Ustanovna listina samostojne rim. kat. ekspoziture pri sv. Martinu v Kobiljuž. — 34. Vojaški duhovniki, jurisdikcija. — 35. Prevedba veroučiteljev. — 36. Nove tiskovine za dekanijsko in šolsko nadzorovalno vizitacijo. — 37. Zavarovanje delavcev in pristojbine. — 38. Sezonsko izseljenstvo. — 39. LXXX. sklepni zapisnik o pastoralnih konferenčnih vprašanjih za leto 1938. — 40. Objave. — 41. Škofijska kronika. — 42. Slovestvo.

31.

Molitve za mir.

Sveti Oče Pij XII. je poslal svojemu državnemu tajniku naslednje pismo:¹

Našemu ljubemu sinu Alojziju, svete rimske Cerkve kardinalu Maglione, državnemu tajniku.

Papež Pij XII.

Ljubi Naš sin, pozdrav in apostolski blagoslov!

Ker v vodstvu katoliške Cerkve tako tesno z Nami sodeluješ, gotovo veš, kako silno želimo in stanovitno od Boga prosimo, da bi se v pravičnosti in ljubezni vse zadeve uredile, duhovi sporazumeli ter bi se tako končno in varno ustalil krščanski mir med vsemi ljudstvi in narodi, ki so sedaj v skrbeh in se bojijo. Da se doseže ta najlepši božji dar, smo namreč takoj, ko smo dosegli najvišje dostojanstvo rimskega papeža, z očetovsko ljubeznijo k temu pozvali ne samo vse sinove, ki jih imamo v Kristusu po vsem svetu, ampak tudi vse narode in njihove vodnike. To vabilo in poziv smo ponovili na slovesni velikonočni praznik, ko smo v baziliki sv. Petra, obdani od neštete množice, po pontifikalnem obredu darovali sveto daritev in od Kristusa Gospoda, zmagovalca smrti in delilca nebeških darov, prosili vsem sloge in miru. — Sedaj, ko se bliža mesec majnik, v katerem verniki preblaženi Devici Mariji izročajo še posebne prošnje, silno želimo, da se v vseh škofijah in v vseh župnijah zlasti v ta namen vršijo pomnožene prošnje in molitve. Posebej in imenoma vabimo k sveti vnemi tovrstnih prošenj one, katere, kakor božji Odrešenik, tako tudi Mi, ki Ga na zemlji zastopamo, objemamo z nežnejšim srcem in z iskrenejšo ljubeznijo; one namreč, ki se v prvem cvetu mladosti bliščijo v nedolžnosti, dušni lepoti in milosti. Družinski očetje in matere naj vodijo pred oltar velike božje Matere pobožno vsak dan svoje otroke, tudi najmlajše, in jih darujejo blaženi Devici obenem s cvetjem svojih vrto v polj ter obenem s svojimi in otroškimi prošnjami. Kako bi mogla nebeška Mati odreči pomoč tolikerim prosečim glasovom, ki prosijo miru svojcem, narodom in ljudstvom? Kako bi jih mogla preslišati, če bodo z božjimi angeli proseče prepevali naši otročiči, ki jih smemo

¹ L' Osserv. Rom., 21. IV. 1939.

imenovati angele tega sveta? Po tolikih molitvah naprošena bo božja Mati Devica Marija vzela pod svoje varstvo to zadevo, ki sedaj vse vznemirja. Milo prošeč svojega božjega Sina, ki ga žalijo s tako mnogimi in tolikimi grehi, bo od njega izprosila ljudem krščanski mir in narodom bratsko slogo. Dokler je bil Kristus Gospod na zemlji, je s posebno ljubeznijo ljubil nedolžno mladino. Apostole, ki so branili, da bi otroke sprejemal, je grajal: »Pustite otročičem, naj prihajajo k meni... zakaj takih je božje kraljestvo« (Marko 10, 14). Katere molitve bo Kristus Gospod rajši uslišal, kakor molitve otrok, ki proseče vzdigujejo nežne in neomažeževane roke k njemu in k njegovi Materi? — Naj se sklicujemo na besede Našega prednika nesmrtnega spomina, Leona Velikega: »Kristus ljubi mladost, ker jo je sam duševno in telesno najprej preživel. Kristus ljubi otroško dobo, to učiteljico ponižnosti, pravilo nedolžnosti, vzor krotkosti« (Migne, P. L. 45, 258 c.). Če bo torej prihajala prihodnji mesec množica otrok molit v cerkve pri vseh narodih, v mestih, trgih in najoddaljenejših vaseh, kjer koli je že zasvetila luč Evangelija, lahko zaupno pričakujemo, da se bodo pölegle medsebojne mržnje, se uredile sporne zadeve in da bodo družini narodov na priprošnjo božje Porodnice Device zasvetili boljši časi.

Zato ti, preljubi Naš sin, s tem pismom naročamo, da na način, ki se ti zdi najbolj primeren, vsem sporočiš te Naše očetovske želje in Naša povabila, in sicer tako, da se bodo po naročilu in navodilu Nadpastirjev srečno izvršila.

Med tem se z veselim pričakovanjem zanašamo in si v duhu že predstavljamo sadove, ki bodo izvirali — kar zaupamo — iz te svete vojske otroških molitev. Tebi, ljubi Naš sin, ter vsem in posameznim ljubljnim Našim sinovom, ki se bodo prostovoljno in radi odzvali temu Našemu povabilu, v poroštvo nebeških darov in v dokaz Naše očetovske ljubezni prav radi v Gospodu podelimo apostolski blagoslov.

Dano v Rimu, pri svetem Petru, dne 20. aprila leta 1939, v prvem letu našega papeštva.

★

To naročilo svetega Očeta Pija XII. naj se prebere pri šmarniški pobožnosti, pri kateri naj se vsak dan opravi molitev za mir (Cerkveni molitvenik str. 266):

O Bog, ki od tebe izhajajo svete želje, dobre misli in pravična dela, daj svojim služabnikom oni mir, ki ga svet ne more dati, da bodo naša srca tvojim zapovedim vdana, strah pred sovražniki zatrt in časi s tvojo pomočjo varni in mirni.

Reši nas, prosimo, Gospod, vsega hudega: preteklega, sedanjega in prihodnjega; in na priprošnjo blažene in častitljive vedno Device in božje Porodnice Marije, svojih svetih apostolov Petra in Pavla, Andreja in vseh svetnikov — daj milostljivo mir v naših dneh, da bomo s pomočjo tvojega usmiljenja vedno brez greha in obvarovani vsake zbežanosti.

Mir Gospodov bodi vedno z nami.

Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, daj nam svoj mir! (Odpustka 300 dni vsakikrat. — Benedikt XV., 15. avgusta 1915.)

Vse drugo naj se izvede po gornji želji svetega Očeta, zlasti glede prošenj staršev in otrok. — Duhovniki naj ob nedeljah dodajo pri sveti maši molitev za mir (Oratio pro pace) po namenu svetega Očeta.

32.

Zahvala svetega Očeta za vdanostno pismo.

Na vdanostno pismo ob izvolitvi svetega Očeta Pija XII., objavljeno v Oglasniku 1939, IV., str. 42/43, je došel Ordinariju sledeči odgovor:

Dal Vaticano, die 17 Martii 1939

Exc.me ac Rev.me Domine,

Per litteras studio flagrantes Beatissimo Patri omina explicasti, simul ac arcano Dei Numinis consilio ad sacri principatus apicem evectus est, ac in tanta faustitate etiam gregis tui studiosissimam voluntatem professus es.

Sanctitas Sua multam exinde percepit suavitatem laetitiae religionisque cognovit ardorem, qui animos vestros pervadit.

Gratiis pro officio uberrimis actis, Augustus Pontifex Apostolicam Benedictionem vobis impertit, intimis votis exorans, ut vigentioribus in diem meritis floreatis.

Interea qua par est observantia profiteor

Excellentiae Tuae addictissimum

Aloys. Card. Maglione.

Objavi se slovenski prevod, ki naj se vernikom s prižnice prebere, da izvedo za podeljeni jim apostolski blagoslov:

Iz Vatikana, dne 17. marca 1939.

Prevzvišeni in prečastiti gospod!

S pismom, ki plamti od vneme, si svetemu Očetu razodel dobre želje brž ko je bil po tajnem ukrepu božje volje povzdignjen na vrhunec svete oblasti. Ob toliki sreči si izrazil tudi najvdanejše želje svoje črede.

Njegovi Svetosti je to povzročilo veliko prijetnega veselja; spoznal je tudi žar vernosti, ki prešinja vaša srca.

Z najobilnejšo zahvalo za vdanost vam sveti Oče podeljuje apostolski blagoslov in s srčnimi željami prosi, da bi se dan za dnem močnejše razcvitale vaše zasluge.

Med tem izražam svoje dolžno spoštovanje

Tvoji Prevzvišenosti prevdani

Alojzij Kard. Maglione, s. r.

33.

Ustanovna listina samostojne rim. kat. ekspoziture pri Sv. Martinu v Kobilju.

Katoliškim vernikom krajev Kobilje in Motvarjevci v rim. kat. župniji sv. Jakoba v Dobrovniku je vsled oddaljenosti in slabih potov otežkočeno redno izpolnjevanje verskih dolžnosti v župnijski cerkvi v Dobrovniku. Da odpomorem temu stanju in ugodim upravičenim prošnjam vernikov prizadetih krajev, ustanavljam kot apostolski administrator s pristankom ministrstva pravde z dne 23. januarja 1939, št. 129.160/38, in s pristankom rim. kat. župnijskega urada v Dobrovniku samostojno rim. kat. ekspozituro sv. Martina v Kobilju z župnijskimi pravicami, posebej še s pravico krščevanja, poročanja in pokapanja ter s pravico vodstva maističnih knjig.

Sedež ekspoziture je v kraju Kobilje. Obsega kraja Kobilje in Motvarjevci. Oskrbuje jo od apostolskega administratorja imenovan kaplan ekspozit.

Pravno se uveljavi nova ekspozitura dne 1. aprila 1939. S tem datumom začne kaplan ekspozit s samostojnim vodstvom matičnih knjig, ter samostojnim dušnim pastirstvom v smislu naročil lavantinskega kn.-šk. ordinariata.

Ta ustanovna listina se spiše v treh istopisih, katerih eden se s pripadajočimi originalnimi listinami hrani v registraturi ekspoziture v Kobilju, drugi v arhivu kn.-šk. ordinariata, tretji se predloži kraljevski banski upravi dravske banovine v Ljubljani.

Dano v mariborskem škofijskem dvorcu, dne 25. februarja 1939.

† Ivan Jožef,

Pečat.

škof in apostolski administrator.

34.

Vojaški duhovniki, jurisdikcija.¹

Predsedništvo škofovskih konferenc v Zagrebu je z dopisom od dne 28. jan. 1939 št. 18 sporočilo sem tole:

»V vprašanju jurisdikcije vojaških duhovnikov, ki se je o njem na konferencah večkrat razpravljalo, se priobči naslednje, s prošnjo, da se naznani pristojnim voj. duhovnikom:

Ker v Jugoslaviji ni ustanove vojnega vikarja, so vojaški duhovniki pod jurisdikcijo diecezanskega Ordinarija. Ta jim daje pravico izpovedovanja (kan. 874), event. katehetskega poučevanja v šolah (po kan. 1336) in oblast pridigovanja (kan. 1337).

Pravic župnika Ordinarij vojaškemu duhovniku za le vojaške osebe ne more podeliti, ker bi to pomenilo ustanavljati parochiam personalem, kar bi nasprotovalo kanonu 216 § 4.

Če vojaški duhovnik želi izvršiti kakšno poroko, mora prositi za delegacijo parochum sponsae.

Za poroke, sklenjene dosedaj ob asistenci voj. duhovnikov, je predsednik škofovskih konferenc v imenu vseh Ordinarijev Jugoslavije zaprosil v Rimu za sanatio in radice.«

O tem se v svrhu ravnanja obveščajo vsi prizadeti voj. duhovniki in župnijski uradi lavantinske škofije in apostolske administracije.

35.

Prevedba veroučiteljev.

Kraljevska banska uprava je dne 7. 4. 1939, IV. št. 6823/1, poslala semkaj odredbo Ministrstva prosvete, verski odsek, z dne 3. 4. 1939, V. br. 1114, ki se glasi:

»Po § 47 finančnega zakona za leto 1939/40 se priznavajo za napredovanje in pokojnino duhovnikom-veroučiteljem, ki so bili dne 1. aprila 1939 v državni službi, duhovniška leta cerkvene (dušnopastirske) službe s tem, da se naknadno prevedejo z ozirom na leta, ki so jih prebili v cerkveni in državni službi.

¹ Primerjaj: Oglasnik lav. škofije 1938, šte. VI, odst. 51, str. 55.

Da se navedena zakonska odredba more izvršiti, se pozovejo vsi veroučitelji, ki se okoriščajó z gornjo odredbo, da vložijo po pristojnem predstojništvu pri Ministrstvu prosvete, verski odsek, prošnjo, kateri priložijo: overovljeni izvod službenega lista in v izvirniku in prostem prepisu potrdilo, koliko časa so službovali v svoji veroizpovedi.«

O odredbi se obveščajo vsi gg. veroučitelji, ki so bili nastavljeni dne 1. aprila 1939 v državni službi.

36.

Nove tiskovine za dekanjsko in šolsko nadzorovalno vizitacijo.

Ker je pošla zaloga doslej veljavnih tiskovin za dekanjske in naddekanjske vizitacije, sta se ob upoštevanju kanona 449 Cerkvenega zakonika ter novjših odlokov in odredb sv. stolice kakor tudi določil kn.-šk. ordinariata ter zahtev sodobnega dušnega pastirstva založili novi tiskovini za dekanjsko in šolsko nadzorovalno vizitacijo. Tiskovini sta obvezni že za tekoče leto in ostneta v veljavi vsaj do bodoče škofijske sinode, na kateri se bodo moglé uveljaviti utemeljene in potrebne spremembe.

Po »Navodilih«, ki so razvidna na novih tiskovinah, si mora oskrbeti vsak župnijski urad še pred dekanjsko vizitacijo en izvod »Poročila o dekanjski vizitaciji« in toliko izvodov »Poročila o šolsko-nadzorovalni vizitaciji«, kolikor je šol v župniji, oziroma če je na poedinih šolah več katehetov, za vsakega kateheta po en izvod.

Na dan vizitacije odda župnik (župnijski upravitelj) dekanu eno »Poročilo o dekanjski vizitaciji«, v katero je vložil svoje poročilo, spisano na posebni poli z odgovori na vprašanja, navedena v »Poročilu« pod oznako A. Vprašanj pri odgovorih ni treba ponavljati, ampak se pred odgovor zapiše samo številka, n. pr. VII, 17. itd. Odgovori na stavljena vprašanja naj bodo stvarni in kratki. Samo »da« ali »ne« ni stvaren odgovor. Dekan vloží svoječasno v to »Poročilo« svoje poročilo z odgovori na vprašanja, navedena v tiskovini pod oznako B. Glede sestavljanja odgovorov velja tudi za dekana, kar je zgoraj rečeno za župnika. Tako dekan kakor župnik podpišeta svoje poročilo lastnoročno in pristavita datum ter pečat.

Glede nove tiskovine »Poročilo o šolsko nadzorovalni vizitaciji« je postopek skoraj isti in je razviden iz »Navodila« na tiskovini. Na dan vizitacije odda vsak katehet nadzorniku (dekanu) za vsako šolo eno »Poročilo«; če je na posameznih šolah več katehetov, izroči vsak katehet za svoje razrede posebno »Poročilo« nadzorniku. V vsako »Poročilo« se vloží katehetovo poročilo, spisano na posebni poli, z odgovori na vprašanja, navedena v tiskovini pod oznako A. Katehet svoje poročilo podpiše lastnoročno in pristavi datum. Nadzornik (dekan) vloží svoječasno v »Poročilo« svoje odgovore na vprašanja, ki so navedena na tej tiskovini pod oznako B. Glede načina, kako je treba odgovarjati na vprašanja, velja, kar je navedeno zgoraj za »Poročilo o dekanjski vizitaciji«.

Ko je dekan izvršil v vseh župnijah svoje dekanije predpisano dekanjsko vizitacijo, predloži za vso dekanijo Poročila o dekanjski in šolsko-nadzorovalni vizitaciji, izpolnjena na zgoraj pojasnjeni način, kn.-šk. ordinariatu v nadaljnje uradno poslovanje.

Častiti gg. dekani in župnijski uradi si bodo za nastopno leto svoje poročilo zelo olajšali, ako letos sestavijo predpisana vizitacijska poročila za župnijo in šolo v dveh istopisih (isto velja za gg. katehete, oz. kaplane) ter po en izvod shranijo v župnijskem arhivu. Drugo leto bodo sestavljali vizitacijska poročila na podlagi poročila iz prejšnjega leta s potrebnimi spremembami.

Nove tiskovine je založila Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, kjer se naročajo.

37.

Zavarovanje delavcev in pristojbine.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani je z dopisom od dne 8. febr. 1939, št. 39.232/38 sporočil sem naslednje:

Tukajšnji člani in njihovi svojci pri župnih uradih večkrat iščejo razne listine kot n. pr. družinske pole, mrtvaške liste, rojstne in krstne liste, ki jih potrebujejo za doseg in priznanje raznih dajatev od strani podpisanega urada. Te listine so po § 189 zakona o zavarovanju delavcev oproščene vseh vrst taks (kolkovine in pristojbin), če se tičejo določanja in reševanja pravnih razmerij po tem zakonu med Osrednjim uradom za zavarovanje delavcev in njegovimi krajevnimi organi na eni strani in zavarovanimi člani ali delodajalci na drugi strani. Po tem zakonu so oproščeni taks tudi vsi prepisi iz matičnih knjig, ki jih ex-officio zahteva Okrožni urad za zavarovanje delavcev ali pa njegovi zavarovanci od župnih uradov, ko uveljavljajo na podlagi teh prepisov svoje pravice napram podpisanemu uradu. Tako tolmačenje § 189 gori cit. zakona vsebuje tudi odlok Min. financ, generalna direkcija Poreza, rešitev števil. 92.599 od 9. VIII. 1927.

Vedno več pa imamo primerov, da župni uradi od vdov ponesrečenih članov, ki za priznanje vdovskih in otroških rent prosijo za prepise mrtvaških listov in družinskih pol, zahtevajo kolkovino, ki znaša včasih dokaj nad 50 din.

Vljudno prosimo škofijski ordinariat, da z razglasom v Škofijskem listu opozori župne urade na § 189 cit. zakona, da v bodoče od članov Okrožnega urada za zavarovanje delavcev in njihovih svojcev za listine, ki jih rabijo za doseg in priznanje podpor od strani podpisanega urada, ne bodo zahtevali plačila taks.

O tem se v svrhu upoštevanja in ravnanja obveščajo vsi župnijski uradi lavantinske škofije in apostolske administracije ter obenem opozarjajo na Pravilnik o plačevanju taks (čl. 16, c).¹

38.

Sezonsko izseljenstvo.

Pred odhodom sezonskih delavcev iz Slovenske krajine in Slovenskih goric v Nemčijo je razposlala ljubljanska Družba sv. Rafaela posameznim župnijskim uradom v razdelitev med odhajajoče več poučnih navodil za zadržanje in življenje izseljencev na tujem, kjer ostanejo skozi 10 mesecev, tako: »Deset zapovedi za izseljence«, »Navodilo, kako ostati na

¹ Oglasnik lav. škofije 1938, št. XI, str. 94.

tujem zvest sv. veri, domovini, državi in svojemu narodu« ter priporočilno pismo v latinskem jeziku za župnika one župnije, v kateri bodo delavci preživelí sezijsko dobo.

Tem tiskovinam je bilo priloženo v prepisu za naše župnike pismo kardinala Bertrama iz Nemčije, naslovljeno na ljubljanskega škofa, v katerem izvaja visoki cerkveni knez jasno in določno, kaj more in mora storiti domača škofija in župnija za svoje v tujini, da se versko ne ohladijo in ne zaidejo v blato nenravnosti. Na tem mestu se dušni pastirji, ki so prejeli kardinalovo pastirsko pismo, posebej opozarjajo, da vestno proučijo ta list ter da vsak po svoje skuša uresničiti navodila, kako pomagati svojim ovcam, katerim domovina ni mogla dati kruha na domači zemlji.

Število izseljencev in sezonskih delavcev narašča zlasti med Slovenci leto za letom ter nalađa dušnim pastirjem doma nove naloge, katerim se noben duhovnik brez zadolženja ne more odtegniti. V lavantinski škofiji so v tem oziru obvezna določila sinodalne konstitucije iz leta 1911, poglavje 183, stran 798: »De cura pro demigrantibus in terras longinquas«, ki veljajo tudi za področje Apostolske administracije, ker so le zgoščen izvleček iz predmetnih okrožnic Leona XIII. in Pija X.

V smislu omenjenih sinodalnih določil se vabijo dušni pastirji, katerih verniki so kot sezonski delavci zaposleni v Nemčiji, Franciji in drugod, da, ako niso razdelili med nje ob njihovem odhodu zgoraj omenjenih tiskovin, naknadno pošljejo za njimi te praktične lističe. Obrnejo naj se s prošnjo naravnost na Družbo sv. Rafaela v Ljubljani, Tyrševa ulica 31/I, ki jim bo brezplačno poslala potrebno število tiskovin in navodil.

Dušni pastirji, katerim je dušni blagor vernikov v tujini pri srcu, se bodo najuspešneje oddolžili svojim obveznostim v tem oziru, ako z vso ustrežljivostjo podpirajo Družbo sv. Rafaela v njeni skrbi za sezonsko in drugo izseljenstvo.

Kristus, Dobri pastir, naj jim njihovo pastirsko delo za vernike doma in v tujini poplača, kakor zna in more samo On.

V Mariboru na nedeljo Dobrega pastirja, dne 23. aprila 1939.

† Ivan Jožef,

škof in apostolski administrator.

39.

LXXX. sklepni zapisnik o pastoralnih konferenčnih vprašanjih za leto 1938.

A. REŠITEV KONFERENČNIH VPRAŠANJ.

I. Kako naj izvaja dušni pastir resolucije škofijskega evharističnega kongresa v Mariboru leta 1934 in vsedržavnega evharističnega shoda v Ljubljani leta 1935: a) glede evharistične vzgoje, b) glede obnove družin in stanov.

Iz 27 dekanij je došlo 34 referatov o tem vprašanju, iz ene dekanije manjka poročilo o pastoralni konferenci. Iz konferenčnih zapiskov in elaboratov se vidi, koliko se je po posameznih župnijah storilo na podlagi resolucij na evharističnih kongresih za poglobitev verskega življenja in za poživitev evharističnega gibanja. Referentje navajajo premnogo sredstev, kako se naj evharistično deluje med mladino in za versko obnovo družin in posameznih stanov. Po predloženih referatih je posnet sledeči sestavek.

Presveta Evharistija je središče katoliškega verskega življenja. Jezus v presveti Evharistiji živi med nami kot Bog in človek, deluje med nami in hoče živeti in delovati v nas. Vsem, ki ga sprejmejo, je nadnaravno vodilo življenja in delovanja, ki v duši spopolnjuje naravne sile, vzbuja nove ter tako oploja naše življenje, da ima večnostno vrednost in rodi sadove za večno življenje. Vsa nadnaravna življenjska moč nam prihaja od Kristusa, zato pravega verskega življenja ne more biti brez presvete Evharistije. To misel sta poudarjala oba evharistična kongresa, škofijski v Mariboru leta 1934 in vsedržavni v Ljubljani leta 1935, na svojih zborovanjih in jo strnila v resolucije, ki naj bi bile dušnemu pastirju smernice za delo v bodočnosti. Sodobno je torej vprašanje, kako naj izvaja dušni pastir resolucije obeh navedenih kongresov: 1. glede evharistične vzgoje, 2. glede obnove družin in stanov.

1. a) Vzgoja mladine za lepe značaje, dobre državljane in koristne ude človeške družbe ni mogoča brez verskonravnega pouka. Versko življenje pa ima središče v Evharistiji. Kristus v Evharistiji mora biti smoter vsega vzgojnega dela. Evharistija je tudi najboljše vzgojno sredstvo.¹ Da bo evharistična vzgoja uspešna, naj katehet gleda na to, da bo pri verskem pouku in verskih vajah v pravem razmerju vplival na otrokov razum, njegovo čustvo in njegovo voljo. Čednostno življenje ne korenini samo v razumu, temveč predvsem v volji. Volja ljubi to, kar spozna razum za dobro, in odklanja, kar spozna za hudo; ljubi pa tem močnejše, čim bolj je za stvar vneto tudi srce. Volja se udeležuje tam, kjer vidi pravi cilj, pravo vrednoto in prave nagibe. Otroku je treba obisk najsvetejšega Zakramenta, sveto mašo in sveto obhajilo prikazati pod vidikom lepega, koristnega, junaškega in Boгу ljubega. Duhovnik-katehet, ki v šoli vestno vrši svojo dolžnost, sme upati, da bo z evharističnim delom uspel tudi pri odraslih, ki bodo nauke iz šole ohranili v vsem življenju in ostali zvesti in vneti častilci presvete Evharistije.

Silno važen za vzgojo otroka je dan prvega svetega obhajila. Po skrbnem pouku in raznih vajah v pobožnosti se naj praznuje prvo sveto obhajilo vselej slovesno. K slovesnosti se povabijo tudi starši in sorodniki otrok. Prvoobhajanci gredo v cerkev v procesiji, ki jo vodi katehet, in v spremstvu staršev med pritrkavanjem zvonov. Navadno s prižganimi svečami v rokah ponovijo krstno obljubo. Pred svetim obhajilom jih nagovori duhovnik s kratkim, a prisrčnim govorom o pomenu in sreči prvoobhajancev. Slovesnost, ki se naj po možnosti vrši v nedeljo ali zapovedan praznik, se povzdigne z lepim petjem, s popoldansko službo božjo, s posvetitvijo presvetemu Srcu Jezusovemu in Materi božji. Da ostane ta dan otrokom bolj živo v spominu, naj dobijo otroci še posebne podobice.

Prvo sveto obhajilo je otroku uvod v evharistično življenje. Katehet naj se zaveda, da pri pouku o zakramentu svetega Rešnjega Telesa ne gre samo za znanje, temveč predvsem za življenjsko usmerjenost. Zato mora pouk o tem vzvišenem predmetu v učencih od leta do leta primerno razširjati in poglobljati. Vzporedno s poukom mora iti tudi evharistična vzgoja, to je navajanje k evharističnemu življenju, k pobožnemu in pogostemu prejetanju svetega obhajila. Katehet mora skrbeti za to, da vsi učenci prejmejo vsaj trikrat na leto obvezno skupno sveto obhajilo. Večji odstotek šoloobveznih otrok bo pridobil za mesečno sveto obhajilo, manj-

¹ Glej resolucije jugoslovanskih katehetov, Evharistični kongres v Ljubljani, 1935, str. 469.

šega za tedensko, še manjšega za dnevno. Pogosti prejem svetih zakramentov posebno podpirajo Marijini vrtci. Seveda mora biti dušni pastir otrokom večkrat na razpolago v spovednici, morda ob sobotah po končani šoli ali drugi določeni dan.

Za skupno sveto obhajilo otrok ni dovolj samo ponoviti spovednih in obhajilnih molitev, temveč je treba z molitvijo in drugimi verskimi vajami ustvariti v otrokih neko evharistično razpoloženje za sprejem svetih zakramentov.

Katehet mora navajati otroke k obiskovanju Jezusa v najsvetejšem Zakramentu. Otroci naj pred ali po šoli obiščejo cerkev in opravijo kratko molitev pred Najsvetejšim. Kadar je mogoče, naj bo katehet v tem času v cerkvi, da jim s tem da pobudo k obiskom in od časa do časa z njimi opravi kratko skupno evharistično pobožnost.

Skrbi naj, da so učenci dobro poučeni o vzvišenosti in svetosti presvete daritve, da umevajo sveto mašo in morejo redno slediti posameznim njenim delom. Pri sveti maši mora šolska mladina z mašnikom na ta ali drugi način sodelovati. Zato se priporoča katehetom, da polagoma uvajajo recitirano sveto mašo, ali med petjem in drugimi pobožnostmi skupno molijo molitve pri glavnih delih svete maše.

V vsaki župniji se nudijo še posebne priložnosti, ki jih more uporabiti katehet za poglobitev evharističnega življenja med šolsko mladino. Na dan celodnevnega češčenja presvetega Rešnjega Telesa v župniji naj določi učencem posebno uro ali vsaj pol ure, ko mladina skupno moli pred Najsvetejšim in Ga počasti s petjem in molitvijo. Ta dan je po novejši odredbi pouka prost.² Mnogokje so se prav dobro obnesle dekanijske evharistične prireditve šolske mladine. Evharistično vzgojo pa bi naj šolska mladina posebno pokazala pri javnih teoforičnih procesijah z dostojnim obnašanjem in pobožno molitvijo. Vsa kateheza in vzgoja naj se vrši iz vidika presvete Evharistije.

b) Evharistična vzgoja se mora nadaljevati pri mladini po izstopu iz šole. Splošno čutijo dušni pastirji, da nastane pri mladini v tej dobi neka vrzel. Mladi ljudje so v tem času navadno prepuščeni samim sebi, se radi odmikajo oblasti staršev in čutijo v tej prostosti neko olajšanje. Na slabem so zlasti oni mladeniči in dekleta, ki morajo že v zgodnji mladosti od doma za kruhom in v službo. Časa, ko prehaja mladina iz otroške dobe v zrelost, dušni pastir ne sme zgubiti iz vidika. Že pri izstopu iz šole sprejme mladino v lastno organizacijo K. A. ali v verske družbe in katoliška prosvetna društva. Vseh se mu seveda ne posreči organizirati. Zato bo duhovnik s sredstvi, ki mu jih nudijo načela kolektivnega in individualnega duhovnega vodstva, skušal ohraniti stike z mladino in jo bo ob raznih priložnostih prijazno vabil k svetim zakramentom. Če bo znal dušni pastir modro urediti skupno sveto obhajilo po stanovih, predvsem naravnih (možje, fantje, žene, dekleta), bo s tem dosegel, da bodo prešli otroci, ki izstopajo iz šole, v fantovsko in dekliško stanovsko skupnost. V vsakem verskem in katoliškem društvu naj bi bil poseben evharistični odsek,³ ki naj pospešuje češčenje presvetega Rešnjega Telesa in pogosto sveto obhajilo. Zlasti člani evharističnega odseka bi naj vršili med mladino svojega spola evharistični apostolat. Naloga dušnega pastirja pa je, da člane takšnega odseka sistematično evharistično vzgaja za apostolat in jim od časa do časa določa delovni program.

² Glej Oglasnik, 1936, X, str. 102.

³ Glej resolucije, Evharistični kongres v Ljubljani, 1935, str. 173.

Mnogo bi dušni pastirji pripomogli k evharistični vzgoji, ako bi vse javne katoliške prireditve združevali ne samo z javnim skupnim udeleževanjem pri službi božji, ampak tudi z javnim skupnim obhajilom.³ Pri vseh nabožnih prireditvah, tridnevnica, duhovnih vajah, tečajih za matere, može, mladino in otroke, bi se naj vršila od laikov posebna predavanja s primernimi praktičnimi pobudami za evharistično življenje.³ Zmotno je misliti, da govori o Evharistiji spadajo samo v cerkev; ne, obravnavati se morejo tudi v prosvetnih in društvenih dvoranah. Pri društvenih tečajih se da prav primerno vnesti tudi predavanje o življenju s Cerkvijo, o verskonravnem življenju, o najmočnejši zvezi s Kristusom itd.

2. a) Evharistična vzgoja mladine je obenem tudi glavni pomoček za obnovo družin in stanov, kajti evharistično vzgojeni fantje in dekleta bodo, ko stopijo v zakonski stan, gotovo postali zavedni katoliški moške in žene, dobri očetje in matere. Dušni pastir mora tudi sedaj ostati z njimi v dobrih odnosih in jih kolikor mogoče privezati na cerkev.

V mnogih družinah opazamo dandanes razvalino življenja, odtujene so Cerkvi in v svoji notranjosti razdrte. Družinski prepiri, bela kuga, zakonska nezvestoba, uživanjaželnost očetov in mater porušijo družinsko vzajemnost otrok in staršev. Vir verske obnove in notranje družinske sloge naj bo ozko sodelovanje družin z župnijskim občestvom. Glavni celici, v katerih naj klije verska obnova, sta družina in župnija. V bratski slogi naj delata za obnovo duš. Družina jih po božji volji vzgaja in vodi, župnija pa preraja v otroke božje.⁴

Redno obiskovanje službe božje in prejem svetih zakramentov je gotovo najvažnejše sredstvo družinskega miru in sreče, a obenem družino najbolj približa Cerkvi. Krona in višek družinske zveze z župnijskim občestvom pa naj bodo skupni družinski pristopi k svetemu obhajilu, ki je božji zaklad župnijskih cerkv.⁵ Dušni pastir naj opozarja v svojih pridigah in stanovskih naukah na tako zvane družinske praznike, ki so n. pr. god očeta, matere ali katerega drugega družinskega člana, obletnica smrti priljubljene osebe, obletnica posvečenja družin presvetemu Srcu Jezusovemu. Na takšne dneve se povabi cela družina k svetemu obhajilu. Može in fante skuša dušni pastir pridobiti za apostolstvo mož, žene za družbo krščanskih mater, dekleta za Marijino družbo, družbe, ki vabijo svoje člane k pogostemu prejemu svetih zakramentov. Družine, ki so posvečene presvetemu Srcu Jezusovemu, večkrat s prižnice opozarja na mesečni prejem svetega obhajila in na velike milosti, ki jih je božje Srce obljubilo družinam, ki se mu posvetijo. Česar dušni pastir ne more doseči s svojimi nauki s prižnice, bo morda dosegel s pastoralnimi obiski in drugimi sredstvi individualnega duhovnega vodstva. Gotovo pa bo s pogostim prejemom svetih zakramentov rastla povezanost družine z župnijskim občestvom in s Cerkvijo; družine pa bodo dobivale moč za vestno izpolnjevanje družinskih in stanovskih dolžnosti.

b) Verska obnova mora prešinjati nadalje celotno stanovsko življenje in se posebno razodevati v vestnem izpolnjevanju poklicnih dolžnosti.⁵ Dušni pastir se mora truditi, da bo versko obnovil vse stanove svoje župnije, zlasti kmečki, obrtniški in delavski stan. Poudarjati mora, da presveta Evharistija blaži razliko med posameznimi stanovi. Pred tabernakljem in pri mizi Gospodovi ni ljudi prvega in drugega razreda, vsi,

⁴ Glej resolucije, Evharistični kongres v Mariboru, 1934, str. 144.

⁵ Prim. Evharistični kongres v Mariboru, 1934, str. 144 in 145.

revni, bogati, gospodarji in posli, kmetje, obrtniki in delavci, vsi se hranijo z istim kruhom božjim pri isti mizi. V presveti Evharistiji se učijo ljudje drug drugega spoštovati, razumevati in drug drugemu pomagati. Evharistija uči ljudi socialnega, dobrohotnega mišljenja, ki je podlaga resnične enakosti, svobode in bratstva. Dušni pastir naj skuša po svojem preudarku porabiti sredstva, ki se mu zdijo najbolj učinkovita, da bo stanove pritegnil k presveti Evharistiji. Takšna sredstva so stanovski govori, bratovščine, duhovne vaje itd. V večjih industrijskih krajih naj vpliva na to, da posamezni stanovi obhajajo god svojega patrona s slovesno mašo, se udeležujejo s svojo zastavo teoforičnih procesij in ohranijo stare verske običaje. Na ta način se da mnogo storiti za utrditev stanovske zavesti in obenem za poglobitev verskega življenja. Sistematično pridobivanje stanov za vero in Cerkev bo pa zares uspešno le po Katoliški akciji. Slovesne obljube, ki so jih na ljubljanskem kongresu podali zastopniki posameznih stanov, obsegajo sklepe o stanovskih dolžnostih, o tesno povezanim življenju s Cerkvijo, o apostolatu v svojem določenem okrožju. Izvedba teh sklepov je mogoča le po načrtnem delu, od koraka do koraka, od šolanja elite, zbrane iz posameznih stanov in po vztrajnem prodiranju stanovskih apostolov v posamezne stanove. Iz vsega je razvidna velika potrebnost Katoliške akcije v njeni dosledni in popolni izgraditvi.

Velike naloge in težka dela čakajo v današnjem vihnem času dušnega pastirja. Na prvi hip se zdi, da je vse navedeno izvesti nemogoče. Samo z naravnimi sredstvi, kakor jih uporabljajo nasprotniki in sovražniki Cerkve, res ne more tega doseči. Vse pa premore z nadnaravno pomočjo Njega, ki živi med nami kot Bog in človek v presveti Evharistiji, in je bogat za vse, ki ga na pomoč kličejo.

II. Pregled obstoječih določb glede: a) ohranitve cerkvenih umetnostnih in zgodovinskih spomenikov, b) zidanja, prezidavanja in obnavljanja cerkve, c) skrbi za cerkveno opremo, d) krašenja oltarjev in cerkve ob slovesnih priložnostih.

36 gospodov je na pastoralnih konferencah referiralo o tem vprašanju. Elaborati so izdelani več ali manj temeljito, kakor so pač bili posameznim tozadevnim viri na razpolago. Glavne misli so podane v naslednjem.

Katoliška cerkev je bila vedno vneta zaščitnica in zagovornica lepe in prave umetnosti. Umetnost je postavila v službo vere in bogočastja, človeški umotvori naj dvigajo duha k Bogu. Poezijo, petje in glasbo uporabljajo pri službi božji, stavbarstvo, kiparstvo in slikarstvo je dobilo v Cerkvi najboljšega mecena, naročnika in zagovornika. Z obsodbo ikonoklastov na drugem nicejskem cerkvenem zboru leta 787 je naredila kiparski in slikarski umetnosti neprecenljivo uslugo. Njena skrb za cerkvene spomenike se da zgodovinsko zasledovati do sredine tretjega stoletja. Že od tedaj naročuje škof posvečencem pri delitvi ostiariata: »Provideat, ne per negligentiam vestram illarum rerum, quae intra ecclesiam sunt, aliquid depereat.« Rimski papeži so obračali posebno skrb za zgraditev in ohranitev cerkvâ, s posebnimi zakoni so zavarovali cerkvene umetnine in zgodovinske spomenike. Novi cerkveni zakonik ima obširne predpise in določbe o cerkvah, slikah in cerkveni opremi. Pij XI. je s posebno okrožnico leta 1924 ustanovil centralno papeško komisijo za umetnost.

Posamezne škofije so splošne predpise sv. Cerkve prirojile krajem in razmeram primerno. V lavantinski škofiji so izšle važne določbe na sinodah leta 1896, 1903 in 1911 ter v premnogih uradnih škofijskih listih.

Leta 1896 je bil ustanovljen škofijski muzej, leta 1903 škofijska komisija za nadzorstvo umetnosti in leta 1911 cenzurna komisija za cerkveno umetnost in ohranitev spomenikov.

Cerkev po cerkvenem pravu sicer prosto razpolaga nad svojim premoženjem in nad cerkvenimi spomeniki, navzlic temu si državna oblast prisvaja pravico varstva in ohranitve cerkvenega premoženja in spomenikov.⁶ Leta 1850 je bila ustanovljena državna centralna komisija za varstvo spomenikov, ki je vodila stalno nadzorstvo nad cerkvenimi stavbami, starinskimi oltarji, slikami in kipi. Enako varstvo vrši sedaj banovinski spomeniški urad, ki pošilja po potrebi svojega strokovnjaka-konservatorja na ogled pri vsaki važnejši spremembi spomenikov. V imenu spomeniškega urada sta sestavila dr. Mal in dr. Stele Navodila za ohranitev arhivov in glavna načela spomeniškega varstva. Lavantinski ordinariat je v Oglasniku⁷ izrecno dušnim pastirjem naročil, da se morajo po teh navodilih ravnati. Ker so posamezne cerkvene in državne določbe raztresene po uradnih listih, sinodah in drugih knjigah in se pogosto prezrejo in pozabijo, je primerno, da so se pregledno in v celoti obravnavale na pastoralnih konferencah.

1. Določbe glede ohranitve cerkvenih umetnostnih in zgodovinskih spomenikov.

Pod pojem spomenik spada vse, kar je ostalo kot spomin na minulo življenje po preteku nekako enega življenja, oziroma dveh generacij, torej kar se je ohranilo preko 60 let od svojega postanka.⁸ Cerkveni spomeniki so predmeti, odločeni za službo božjo, kakor cerkvene stavbe, cerkvena oprema, kipi, slike na oltarjih in stenah, na lesenih in platnenih podlagah, paramenti in cerkveno orodje, ki so radi svoje starosti zgodovinske vrednosti, ali pa so umetno izvršeni.⁹

Duhovnik mora pri nastopu beneficija priseči škofovemu zastopniku, da bo vse cerkveno in nadarbinsko premoženje redno in zvesto upravljal; sestavi se inventar, v katerem morajo biti vpisani po vrednosti vsi predmeti.¹⁰ Kar je last cerkve, ne sme upravitelj premoženja prodati brez dovoljenja svojega škofa.¹¹ Znamenite relikvije in dragocene slike, ki jih verniki posebno častijo, se ne smejo prodati ali prenesti v drugo cerkev brez dovoljenja svete Stolice.¹² Prodajanje spomenikov in posebno dobičkaželjno in spekulativno trgovanje z njimi se upira čutu pietet. Gotovo pa je, da bodo poklicani muzeji v slučaju prodaje iz gmotne potrebe take predmete tudi primerno plačali, ako je njih pridobitev v interesu znanosti. Prodajanje cerkvenih starin se smatra radi njih posvečenosti sploh za nedopustno.¹³

Glede ohranitve spomenikov je dala lavantinska sinoda leta 1911¹⁴ posebna načela, ki so po vsebini podobna navedenim navodilom dr. Steleta, ki jih je sestavil na podlagi poznejših izkustev raznih strokovnjakov.

⁶ Prim. § 2 pravilnika za oskrbovanje nadarbinskega in cerkvenega premoženja z dne 22. septembra 1858, št. 1599.

⁷ Oglasnik, 1928, III, str. 29.

⁸ Dr. Stele, Osnovna načela varstva spomenikov.

⁹ Lavantinska sinoda, 1911, str. 617.

¹⁰ Kan. 1522, C. J. C.

¹¹ Kan. 1530, C. J. C.

¹² Kan. 1281, C. J. C.

¹³ Dr. Stele, I. c.

¹⁴ Lav. sinoda, 1911, str. 620—627.

Upoštevati je treba sledeče predpise:¹⁵

Ohraniti se morajo vsi cerkveni predmeti, dokler se ne izjavi poklicani strokovnjak-konservator o njihovi spomeniški vrednosti. Zavržene stvari, ki nimajo za lastnika nobene praktične vrednosti in so mu samo v napotje, se po ugotovitvi, da predstavljajo spomeniške vrednote, oddajo škofijskemu muzeju. Starinski predmeti, ki so še v rabi, se naj ne spreminjajo, ampak ohranijo. Osnovni princip je: treba jih je konservirati, ohraniti pred razpadom, a ne restavrirati. Ne smejo se razdirati stari ansambli (enotne notranje opreme) harmonično uravnovešenih skupin starih predmetov, stavb itd.; skrbeti se mora za ohranitev miljeja mestnih trgov, lepih skupin, skupnih slik, ki jih tvorijo arhitekture in pokrajine. Pri delu, ki se tiče posredno ali neposredno usode starin, se mora postopati samo po navodilih tozadevnih strokovnjakov, kajti vsaka taka zahteva ne zahteva manjše skrbnosti in manj študija, kakor vsaka nova naloga. V zvezi s starimi spomeniki se naj absolutno ne uporablja nikdar moderno gradivo kakor eternit, cement in gips, ki se absolutno ne sklada z značajem starine.

Predpogoj za ohranitev spomenikov je skrbno vzdrževanje streh, s čimer se obvarujejo stropi in oboki pred vlago in zmrzolino od zgoraj. Vlagi, ki nastaja vsled prevelikega števila obiskovalcev, se pride v okom z rednim zračenjem. Slikanje sten z oljnati barvami nabiranje notranje vlage samo pospešuje in se tudi iz estetskih ozirov odsvetuje. Ako prihaja vlaga od spodaj po zidovih, moramo predvsem ugotoviti njen vzrok. Ako jo povzroča tekoča voda, jo je treba odpeljati od zidov. V vsakem slučaju vlage od spodaj je treba zidove v zemlji odkopati, odstraniti omet z mokrih delov sten ter z zakritjem temeljev in ometanjem sten počakati, dokler se ne osušijo. Pri obnavljanju tlaka v starih stavbah se naj ne uporabljajo pisane, ampak mirno učinkujoče temno svetle plošče, prednost imajo kamnite plošče. Določitev vzorcev in razdelitev plošč po prostoru se naj prepusti arhitektu.

Nedopustno je vsako oklesavanje ali strganje kamenitih kipov, ker se s tem uničuje zadnja najfinejša izdelava in odstranjuje skorja, ki najbolje služi čuvanju umetnine. Površina kamna se naj ne poškoduje tudi pri odstranitvi prevlake oljnato pobarvanih ali z apnom prevlečenih kipov. Odkrivanje, čiščenje in restavriranje starih fresk se sme poveriti samo strokovnjaku-restavradorju. Nedopustno je vsako preslikovanje ohranjenih delov, posebno nevarna so oljnata sredstva, ki freske uničijo. Oljnate slike na platnu se naj ne tiščijo sten, ampak visijo tako, da je omogočen dostop zraka od zadaj. Naj se ne obešajo preblizu oken ali peči in naj ne bodo izpostavljene soncu. Čistijo se naj s finimi mehкими čopiči. Naj se ne umivajo z vodo, da ne začne površina pokati in se luščiti ter firnež, s katerim so barve prevlečene, otemni. Tudi mazanje z masčobo ali natiranje s čebulo škoduje.¹⁶

Vsaka nameravana sprememba in poprava umetniških spomenikov se mora vršiti le z dovoljenjem in pristankom ordinariata, ki zadevo po komisiji za cerkveno umetnost in varstvo spomenikov preišče.¹⁷

Zanemarjeni, a umetniško ali starinsko oblikovno zanimivi oltarji se naj ohranijo, dokler je predmet sploh sposoben za rabo. Stara polihroma-

¹⁵ Dr. Stele, I. c.

¹⁶ Dr. Stele, I. c.

¹⁷ Cerkveni zaukaznik, 1913, X, str. 138 in kan. 1280, C. J. C.

cija (barvanje in zlatenje) se naj ohrani do skrajne možnosti, tudi če je na eksponiranih mestih nekoliko otrta in skozi zlatenje proseva podlaga. Kjer se prvotna barva ne da več določiti, naj se restavracija izvrši po analogiji polihromacije, ki je bila v dobi postanka oltarja najbolj običajna.

Pri restavraciji poškodovanih, otemnelih ali drugače ostarelih slik je treba primerno ojačiti odpornost snovi, na katero je slika naslikana, odstraniti razkrojeni firnež, obzirno dopolniti manjkajoče dele ter na novo prevleči s firnežem, ki čuva površino slike. Osveževanje barv s preslikavanjem je absolutno nedopustno. Takšne posle pa morejo vršiti le kvalificirani akademski slikarji-restavratorji. Črvivi kipi, rezbarije itd. niso izgubljeni; večš podobar zamori črva v lesu in da preluknjanemu lesu zopet potrebno trdoto.¹⁸

2. Določbe glede zidanja, prezidavanja in obnavljanja cerkve.

Cerkev se sme zidati samo z dovoljenjem škofa-ordinarija.¹⁹ Škof presodi, ali je cerkev potrebna, ali je odbrano zemljišče primerno, ali je za vzdrževanje nove stavbe zadosti poskrbljeno, ali ne nasprotujejo zidanju rektorji sosednjih cerkvà, ali nova cerkev ne bo drugim v škodo, ki bo morda večja kakor duhovna korist vernikov.²⁰ Temeljni kamen nove cerkve sme blagosloviti le škof ali njegov pooblaščenec, pri cerkvah izvzetih redov pa tudi redovni predstojnik.²¹ Pri zidanju cerkve se morajo uporabljati od krščanske tradicije sprejete oblike in upoštevati predpisi svete umetnosti.²² Iz cerkve ne smejo voditi nobena vrata ali okno v domove laikov, prostori nad in pod cerkvijo se ne smejo rabiti v zgolj posvetne namene;²³ če se to predvidi, se cerkev ne sme blagosloviti ali posvetiti.²⁴ Po gradbenem zakonu z dne 7. junija 1931, št. 21.743, je potrebno za zidanje in prezidavanje cerkve tudi dovoljenje državne oblasti.²⁵

Pri novih stavbah bodi vodilno načelo, da naj odgovarjajo v prvi vrsti verskim potrebam sedanosti, vprašanje sloga je pri tem postranskega pomena: čuvati pa je treba dostojnost oblik, pristnost materiala in njegovih oblikovanj ter religiozno, zbranost pospešujočo uglasitev notranjščine.²⁶

Pri prezidavanju ali povečanju cerkve se je treba najprej posvetovati s konservatorjem in ugotoviti, katere historično važne ali estetsko učinkovite dele ima za prezidavo namenjena stavba. Arhitekt jih mora zvezati z novim načrtom v harmonično celoto. Dodano se mora skladati z ohranjenim starim, ne da bi v oblikah kopirali stare sloge.²⁶

Ako se cerkev obnavlja ali slika, je predvsem treba ugotoviti princip, ki je primeren dani notranjščini. Nekateri prostori ne prenesejo figuralnega slikanja, drugi ga naravnost zahtevajo. Osnovne važnosti je tudi, kje in koliko se sme porabljati tako zvano ornamentalno slikanje. Celotno oljnato slikanje notranjščin je iz praktičnih in estetskih ozirov absolutno nedopustno. Nujno se je v posameznih slučajih posvetovati s strokovnjaki.²⁶

¹⁸ Dr. Stele, I. c.

¹⁹ Kan. 1162, § 1. C. J. C.

²⁰ Kan. 1162, § 2, 3. C. J. C.

²¹ Kan. 1163, C. J. C.

²² Kan. 1164, § 1, C. J. C.

²³ Kan. 1164, § 2, C. J. C.

²⁴ Kan. 1165, § 2, C. J. C.

²⁵ Službeni list kr. banske uprave, 1931, kos 47, str. 985—1002.

²⁶ Dr. Stele, I. c.

3. Določbe glede skrbi za cerkveno opremo.

Cerkev je svet kraj, bivališče Boga samega, zato mora biti tudi njena notranja oprema primerna svetosti kraja. Splošni predpisi glede umetnosti veljajo seveda tudi za cerkveno opremo.

Najsvetejši kraj v cerkvi je oltar. Natančne predpise o oltarju daje cerkveni zakonik v kan. 1197 do 1202; kako mora biti oltar opremljen, da se sme na njem opravljati najsvetejša daritev, predpisujejo rubricae generales missalis XX. Liturgične določbe o tabernaklju, kakor jih nahajamo v kan. 1269 in v mnogih predpisih kongregacije svetih obredov, so se še natančneje izpopolnile v navodilu svete zakramentalne kongregacije, izdanem ob Vnebohodu Gospodovem 1938: De Sanctissima Eucharistia sedulo custodienda,²⁷ ki se bodo posebej obravnavale na pastoralnih konferencah leta 1939.

Spovednica mora stati in loco patenti et conspicuo, med spovednikom in spovedencem mora biti mreža »crates fixa ac tenuiter perforata«.²⁸

Kakšen bodi krstni kamen, določa rimski obrednik.²⁹ Zunanja oblika bodi čedna, okrogla ali večoglata. Posoda, v kateri se hrani krstna voda, bodi izklesana iz trdega, gostega kamna ali pa bakrena ter znotraj pocinjena. Vrhu krstilnika naj je lepo izdelan nastavek, okrašen s podobo svetega Janeza Krstnika. Krstilnik se mora zapirati, da ne prihaja do kotliča prah in druga nesnaga. Okoli krstilnika naj bo ograja. Posodice za sveto krizmo in krstno olje se morajo hraniti na dostojnem kraju in se zaklepati.

Določbe, kakšni naj bodo cerkveni sedeži, in pravila, po katerih se je ravnati pri njih oddaji, je dala lavantinska sinoda leta 1900.³⁰ Slog klopi se naj ravna po cerkvi.

Kakšne naj bodo cerkvene podobe, kako se naj hranijo svete relikvije, predpisuje cerkveni zakonik v kanonih 1276 do 1289 in lavantinska sinoda leta 1903.³¹

Glede večne luči, ki gori pred Najsvetejšim, veljajo sledeče določbe: Radi simboličnega pomena se mora rabiti za večno luč samo čisto olje iz oljke; v krajih, kjer se oljčno olje težko dobi, je prepuščeno preudarnosti ordinarija, da dovoli rabo drugega rastlinskega olja,³² n. pr. lanevega, kotonovega, sezamovega. V sili je dovoljena tudi raba petroleja in električne luči.³³ Ker v lavantinski škofiji sedaj ni več izrednih razmer in se oljčno olje more dobiti, je naročeno, naj se povsod uvede za večno luč oljčno, oziroma rastlinsko olje in naj preneha raba petroleja.³⁴ Da večna luč lepo in zanesljivo gori, se dovoljuje in priporoča uporaba posebne, s kovinastim pokrovčkom opremljene steklene svetilke, v kateri gori sveča s 60 % voska neprestano 6 do 7 dni.³⁵ Splošno in če ni sile, se sme plin, elektrika in drugo svetivo v cerkvi rabiti v razsvetljavo, a ne v liturgične namene.³⁶ Na oltarju se za večjo razsvetljavo poleg voščenih

²⁷ Oglasnik, 1938, VII, str. 61.

²⁸ Kan. 909, C. J. C.

²⁹ Rit. Rom. tit. 2, c. 1.

³⁰ Lav. sinoda, 1900, LVIII, str. 580.

³¹ Lav. sinoda, 1903, LXXVI, str. 560.

³² Kan. 1271, C. J. C.

³³ C. R. 23. febr. 1916, n. 4334.

³⁴ Oglasnik, 1935, XII, str. 106.

³⁵ Oglasnik, 1938, III, str. 25.

³⁶ C. R. 4. jun. 1895, n. 3859.

sveč ne smejo rabiti plinovne ali električne svetilke. Ni torej dovoljeno, med svečnike na oltarju postavljati električne ali plinske luči. Pri izpostavljanju sv. Rešnjega Telesa ni dovoljeno notranjo stran trona, na katerem stoji monštranca, razsvetliti z elektriko iz tega namena, da bi verniki bolj videli monštranco. Pred sv. Rešnjim Telesom in pred relikvijami ni dovoljena električna luč namesto oljnatih svetilk ali voščenih sveč, razen v sili. Ni pa prepovedano, svete podobe obdajati z električnimi lučicami. Na lestencih se smejo namesto pravih sveč rabiti električne sveče.³⁷

4. Določbe glede krašenja oltarjev in cerkve ob slovesnih priložnostih.

Že iz starih časov je navada, da se ob posebnih slovesnostih cerkev okraši. V postnem in adventnem času naj bi bila cerkev in oltarji brez posebnega okrasa. Čim večja pa je slovesnost, tem bogatejši naj bo tudi okras cerkve in oltarjev.³⁸ Na tabernakelj ni dovoljeno postavljati cvetlic, svečnikov, kipov in relikvij.³⁹ Ob slovesnostih se na oltar postavljajo relikvije, kipi svetnikov in posode s cveticami. Cvetlice naj bodo sveže; umetne, suhe cvetlice sicer niso naravnost prepovedane, a biti morajo tkane iz svile.⁴⁰ Iz pločvine, papirja, usnja narejene cvetlice niso dostojne za oltar. Lavantinska sinoda je leta 1911 dala navodila, kako krasiti cerkve ob slovesnih priložnostih.⁴¹ Pri krašenju se mora uveljavljati umetniški okus. Nič nepristnega se naj ne uporablja. Neokusni so papirnati venci, papirnate cvetlice na oltarjih so navadno le zbirališče prahu. Tudi pri krašenju s svežimi cveticami se mora rabiti prava mera. Najlepše se oltar okraši z zelenjem in s cvetjem ene barve, ki se ravna po liturgični barvi praznika. Preobloženost s svežimi cveticami more lesenim oltarjem in kipom tudi škodovati. Zato svari dr. Stele:⁴² Ako hočete oltarje varovati, ne postavljajte na nje svežih cvetic, s katerimi prinašate vlago in mrčes, pa tudi ne obešajte po njih suhih cvetic, ki se navadno obesijo za en dan, potem se na oltarjih pozabijo in zanemarijo ter pospešujejo nabiranje nesnage. Najlepši okras cerkve ob praznikih so lepi, čisti oltarni prti, snažni in prahu prosti kipi, lepe preproge in paramenti ter splošna snažnost in čistota vse cerkvene opreme.

Ni vsakemu gospodu prirojen čut za umetnost in umetniško presojevanje cerkvenih predmetov, toda eno more storiti vsak dušni pastir, da namreč ničesar ne dela kar slepo na svojo roko, temveč upošteva cerkvene določbe, se pri vsakem večjem popravilu in nabavi posvetuje s strokovnjaki, dobi pred nabavo ali popravilom dovoljenje cerkvene oblasti, sledi navodilom cerkvenega spomeniškega sveta in državnega konservatorja. »Zato spominjamo vse duhovnike, ki imajo na skrbi spomenike, da skrbno čuvajo od naših prednikov prevzete dragocenosti in pospešujejo s pomočjo umetnosti čast božjo.⁴³ Čuvajmo dediščino svojih očetov!«⁴⁴

³⁷ Oglasnik, 1925, VI, str. 23, in Ušeničnik, Liturgika, str. 97, 98.

³⁸ Caer. ep. I. 12, n. 1.

³⁹ C. R. 3. apr. 1821, n. 2613, ad 6.

⁴⁰ Caer. ep. I. l. c. 12, n. 12.

⁴¹ Lav. sinoda, 1911, str. 627.

⁴² Dr. Stele, I. c.

⁴³ Lav. sinoda, 1911, str. 627.

⁴⁴ I. Mak. 15, 34.

B. PREDLOGI IN VPRAŠANJA NA PASTORALNIH KONFERENCAH LETA 1938.

1. Da se zabrani na deželi stavljenje kapelic in znamenj, ki motijo verski čut in so v umetniškem oziru pravi nestvori, naj da ordinariat razglasiti s prižnice, da se smejo kapelice in znamenja staviti le z odobrenjem načrtov po ordinariatu in pristojnem dušnem pastirju.
Odgovor: Je ukazano, glej kan. 1385, § 1, 3° in Lav. sinoda 1903, LXXVI, str. 572, št. 12.
2. Kaplani, ki so naredili župnijski izpit, naj dobijo spovedno sodnost brez reševanja vprašanj.
Odgovor: Primerjaj kan. 877, § 2. — V posebnih posameznih slučajih bi se tozadevna prošnja mogla upoštevati.
3. Župnik je opazil šele po poroki, da je bil ženin v Zagrebu samo enkrat oklican in da tudi ni prosil za izpregled oklicev. Ali je bila poroka veljavna?
Odgovor: Poroka je za cerkveno področje veljavna tudi brez oklicev, za državno področje je veljavna, če sta bila zaročenca oklicana v župniji svojega bivališča vsaj enkrat (§ 74 drž. zak., primerjaj Cerkveni zaukaznik 1918, XIII, str. 131).
4. Ali zadostuje, da pride v jutro po poroki, ki se je vršila prejšnje popoldne, nevesta sama brez ženina k ženitovanjskemu blagoslovu?
Odgovor: Ženitovanjski blagoslov se sme podeliti le, če sta oba navzoča (prim. Müller, Zaeremonienbüchlein, str. 238).
5. Sresko načelstvo je poslalo nekaterim občinam odlok o ukinitvi cerkveno-skladnih odborov. Kako je to razumeti?
Odgovor: Po komasaciji občin se meje mnogih župnij krijejo z mejami upravnih občin. V tem slučaju prevzame dotična občina sama delokrog cerkveno-skladnega odbora, cerkveno-skladni odbor ostane le v onih župnijah, ki so manjše ko upravna občina, ali ležijo v raznih upravnih občinah (§ 12 zakona za bivšo Štajersko z dne 28. aprila 1864).
6. Davčne uprave bi naj pobirale z drugimi davki tudi prispevke za cerkveno-skladne odbore, ki bi naj imeli stalno neki rezervni zaklad za cerkvena in nadarbinska popravila.
Odgovor: Glej Oglasnik 1936, III, str. 33, št. 10.
7. Ako zmanjka pri maši za drugo ablucijo vina, ali zadostuje samo voda?
Odgovor: Zadostuje.
8. Kaj naj stori duhovnik, če si je pri maši dal pomotoma vliti v posvečeno kri vina?
Odgovor: Daritev je s konsekracijo obojne materije kruha in vina dovršena. Sveta maša je veljavna, ako je veljavna konsekracija. Torej duhovnik naj v tem slučaju v posvečeno kri vlito vino izpije in daritev nadaljuje.
9. Ako zaročenca najmeta sveto mašo v kak drug namen, n. pr. za rajne, in ne za srečen zakon, se-li sme vzeti missa votiva pro sponsis?
Odgovor: Intencija in mašni formular je dvojno. Tudi v tem slučaju se sme vzeti missa pro sponsis.
10. Je-li ženitovanjski blagoslov, ki se deli med sveto mašo, veljaven, ako je maša neveljavna?
Odgovor: Blagoslov je veljaven v vsakem slučaju, ker po bistvu ni navezan na sveto mašo.

11. Ali naj duhovnik, ki sam vodi teoforično procesijo z običajnimi štirimi evangeliji, pred vsakim evangelijem moli molitev: Očisti, Gospod ... ?
O d g o v o r : Ni rubrike, iz katere bi se dalo sklepati, da se sme v tem slučaju molitev: Očisti, Gospod, izpustiti. Ker je vsak evangelij zase celota, se mora navedena molitev opraviti pri vsakem evangeliju.
12. Ali naj na veliko soboto celebrant brez asistence incenzira ljudstvo?
O d g o v o r : Celebrant pri vesperah na veliko soboto incenzira samo oltar. Ljudstvo bi v tem slučaju mogel incenzirati strežnik. Incenzira se trikrat z enim mahljajem kakor knjiga pred evangelijem pri slovesnih mašah.
13. Ali sme katehet šolarje spovedovati v učiteljevem stanovanju, ako je šola daleč oddaljena od cerkve in je otrokom radi vremena težko iti v cerkev?
O d g o v o r : Moške sme mašnik spovedovati tudi v privatnem stanovanju (kan. 910, § 2). Ženske se smejo izven cerkve spovedovati le ex causa infirmitatis vel aliae verae necessitatis et adhibitis cautelis (in loco patenti et conspicuo et interposita crate fixa et tenuiter perforata. Glej kan. 909).
14. Recitirane maše spodbudno in globoko vplivajo na ljudstvo, zato jih naj ordinariat priporoča.
O d g o v o r : Glede uvajanja recitirane maše glej odredbo svete obredne kongregacije v Oglasniku, 1937, III, str. 40, točka 4.
15. Na sedežu škofije bi se naj vršile duhovne vaje za organiste in cerkovnike. Ob tej priliki bi se za nje vršil tudi poseben tečaj, da se izpopolnijo v svoji stroki. Stroške za to bi naj nosile dotične župnijske cerkve.
O d g o v o r : Se bo po možnosti ustreglo.
16. Kako naj nastopa dušni pastir proti staršem, ki svojim šoloobveznim otrokom branijo obiskovati nedeljsko službo božjo?
O d g o v o r : Dušni pastir naj skuša najprej ugotoviti vzroke renitentnosti. Ko spozna vzroke, naj nastopa po navodilih pastoralnega bogoslovja. Glej Ušeničnik, Pastoralno bogoslovje, 2. izdaja, str. 494, 495, 508 in 528.
17. Družba sv. Mohorja naj izda kot redno knjigo molitvenik s slikami za šolsko mladino, da pride knjiga v vsako hišo. Imenovana družba naj bi izdala tudi praktično, jasno in spodbudno razlago svete maše.
O d g o v o r : Želja se je sporočila odboru Družbe sv. Mohorja.
18. Ordinariat naj izda posebne tiskovine za delegacije porok, ker se vedno bolj množijo slučajji, da hodijo zaročenci k poroki v drugo župnijo.
O d g o v o r : Predlog se bo upošteval.
19. Ordinariat se prosi za posredovanje, da se zboljšajo plače dušnih pastirjev, ki so v zelo slabem gmotnem položaju.
O d g o v o r : O tem so se tudi v zadnjem letu kakor ponovno prej potom škofijskih konferenc stavili na merodajnem mestu konkretni predlogi in vršile osebne intervencije.

40.

Objave.

Varstvo gozdov in pogozdovanje. Odbor za propagando pogozdovanja v Beogradu je dne 31. 3. 1939, št. 60, semkaj poslal dopis sledeče vsebine:

V nekaterih krajih se zelo uničujejo gozdovi, tako da se s tem opustošijo cele pokrajine. Zato se je sestavil poseben odbor, ki si je nadel

nalogo, s sodelovanjem kulturnih in drugih društev in organizacij vršiti propagando za pogozdovanje in podvzeti zasebno inicijativo na tem polju. To nalogo more odbor izvrševati samo s sodelovanjem in podporo onih činiteljev, ki so v stalnem stiku z ljudstvom, to so duhovniki in učitelji. Imenovani bi naj od časa do časa, zlasti poleti in v jeseni, ko je čas pogozdovanja, poučevali ljudstvo o važnosti in potrebnosti, da se varujejo in ohranjajo gozdovi in pogozdujejo goličave.

O tem se v svrhu ravnanja obveščajo duhovniki lavantinske škofije in apostolske administracije.

Išče se: 1. Mrtv. list Rauscher Ivana (umrl l. 1859) in njegove žene Terezije (umrla 1858). — 2. Por. list Rauscher Ivana, por. l. 1815—1822 s Terezijo roj. Werle. — 3. Roj. list teh zakoncev, roj. med l. 1790—1800. — 4. Krstni list Vuk Terezije, roj. okoli l. 1894. — 5. Por. list njenih staršev, por. med l. 1885—1898. — 6. Krstna lista njenih staršev. — 7. Por. list Lorenčič Mihaela, por. med l. 1910—1920 s Terezijo roj. Vuk. — 8. Krstni list Slaček Uršule, roj. med l. 1825—1835. — 9. Krstni list Kocensky (Gozensky) Ane, roj. med l. 1785—1798; njeni starši: Jožef in Marija roj. Zemlička. — 10. Por. l. Ludikar Vencla, por. med l. 1810—1814 z Ano roj. Kocensky. — 11. Krstni list Vagaj Margarete, roj. okoli l. 1823. — 12. Krstni list Rajšp Marije, roj. l. 1813. — 13. Por. list Celcer (Zelzer) Matija, por. z Rajšp Marijo med l. 1835—1850. — 14. Por. list Kotzbeck Andreja, por. s Celcer Ivano l. 1875. — 15. Por. list Rudel Jožefa, por. z Ano roj. Žvogelj okoli l. 1830. — 16. Por. list Schwirz Jurija in Marije roj. Lampret, por. okoli l. 1853; in krstni list le tega ženina. — 17. Por. list Šinkovec Matije in Uršule roj. Brdnik, por. med l. 1855—1862, in roj. lista teh dveh. — 18. Krstni list Hofbauer Janeza, roj. l. 1807. — 19. Por. list Hofbauer Janeza (očeta), por. z Marjeto roj. Glančnik med l. 1795—1806. — 20. Krstni list Glančnik (Klančnik) Marjete, roj. okoli l. 1780. — 21. Krstni list Strohmeier Katarine, roj. okoli l. 1793. — 22. Krstni list Laibacher Ane, roj. med l. 1820—1835. — 23. Por. list Sernetz Alojza, por. s Frančiško roj. Regholec okoli l. 1863. — 23. Por. list Regholec Franca, por. z Ano roj. Denk med l. 1826 do 1836. — 24. Por. list Sernetz Leopolda, por. z Marijo roj. Nendl v l. 1830—1838. — Za poslednje tri por. liste je obljubljen nagrada po 100 din. — 25. Krstni list Lopič Simona, roj. l. 1815—1825, in njegov por. list, por. z Marijo roj. Stuhec med l. 1845—1856. — 26. Krstni list Tihec Janeza Matije, roj. okoli l. 1848. — 27. Por. list Roos Matevža in Barbare roj. Vreš, por. med l. 1800—1815. — 28. Por. list Vrečer Jožefa in Marije roj. Kolšek, por. med l. 1830—1840. — 29. Por. list Kapun Petra, por. l. 1854 z Amalijo roj. Gallinger.

41.

Škofijska kronika.

(Za leto 1938.)

I. Posvečenja (konsekracije).

1. V kn.-šk. kapeli v Mariboru je bilo posvečenih tekom leta 1938. 10 ke-
lihov in 8 paten.

2. Dne 22. aprila v livarni Bühl v Račah en zvon za podružnico Sv. Duha v
župniji Vareš; 10. julija stranski oltar Presv. Srca Jezusovega v župni cerkvi Dol pri
Hrastniku; 4. decembra veliki zvon v baziliki Matere Milosti v Mariboru.

II. Blagoslovitve, izvršene po prevz. g. knezoškofu.

Dne 22. maja temeljni kamen za novo bogoslovje v Mariboru; 16. junija temeljni kamen za cerkev Presv. Zakramenta v Mariboru; 19. junija zastava dekliške Marijine družbe v Bučah; 7. avgusta hangar, upravno poslopje in eno letalo na Teznem pri Mariboru; 9. oktobra nove orgle v župni cerkvi v Slovenjem Gradcu; 23. oktobra banovinska kmetijska šola v Rakičanu pri Murski Soboti; 6. novembra nova cerkev Presv. Zakramenta v Mariboru in tabernakelj njenega glavnega oltarja; 13. novembra obnovljene podobe v stranskem oltarju Sv. Treh Kraljev podružnice Sv. Treh Kraljev v župniji Sv. Benedikt v Slov. gor.; istega dne v imenovani župniji povečani društveni dom in kip sv. Cirila in Metoda; 8. decembra v Sevnici nova železniška proga Sevnica—Trzišče; 12. decembra zvon za kapelo škofijskega dvorca na Betnavi.

III. Misijoni, duhovne vaje, tridnevnice.

Župnije, ki so obhajale: a) sv. misijon: Sv. Bolfenk v Slov. gor. 13. do 19. 2. — Dobova 20. do 27. 2. — Apače 27. 2. do 6. 3. — Škale 6. do 13. 3. — Sv. Vid pri Grobelnem 6. do 13. 3. — Olimje 6. do 13. 3. — Markovci 7. do 13. 3. — Muta 13. do 20. 3. — Črešnjevce 27. 3. do 3. 4. — Trbonje 27. 3. do 2. 4. — Sv. Jurij ob juž. žel. 19. do 27. 3. — Slovenj Gradec 2. do 10. 4. — Sv. Jedert nad Laškim 2. do 10. 4. — Stranice 2. do 10. 4. — Vuhred 24. 4. do 1. 5. — Marija Snežna 8. do 15. 5. — Sv. Marjeta niže Ptuja 15. do 22. 5. — Črešnjice 22. do 29. 5. — Sv. Lovrenc na Pohorju 21. do 30. 5. — Sv. Jernej pri Ločah 30. 10. do 6. 11. — Sv. Marija v Puščavi 12. 11. do 20. 11. — Sv. Urban pri Ptju 27. 11. do 4. 12. — Gornja Lendava 10. do 18. 12.

b) duhovne vaje: Nova cerkev 2. do 6. 1. — Sv. Peter v Sav. dol. 19. do 21. 1. — Braslovče za dekleta 29. 1. do 1. 2., za fante 2. do 5. 2. — Jurkloster za može 9. do 12. 2. — Sv. Andraž v Slov. gor. za fante 3. do 6. 3. — Črenšovci za fante 15. do 18. 3., za dekleta 2. do 6. 4. — Artiče 25. do 27. 3. — Sv. Peter na Medv. selu za dekleta 5. do 8. 5., za žene 28. 10. do 1. 11. — Maribor (šolske sestre) za učiteljice 4. do 8. 7. — Vurberg za dekleta in tretjerednike 4. do 8. 12. — Sladka gora za može, fante in dekleta 2. do 11. 12. — Sv. Jurij ob Taboru za dekleta 11. do 14. 12., za fante 15. do 18. 12. — Šoštanj za fante 15. do 17. 12.

c) tridnevnice: Sv. Jurij ob Ščavnici, evharistična 27. in 28. 2. — Maribor, stolnica, zadostilna 27. 2. do 1. 3.; v proslavo 50 letnice smrti sv. Jan. Bosco 31. 3. do 3. 4.; evharistična 29. do 31. 12. — Ljutomer 27. 2. do 1. 3. — Podgorje, kot ponavljanje misijona 25. do 27. 3. — Sv. Peter na Kronske gori, za proslavo 150 letnice župnije 26. do 29. 6. — Pernice 11. in 12. 6. — Trbovlje 3. do 5. 6. — Vitanje 15. do 17. 7. — Sv. Benedikt v Slov. gor. 23. do 25. 6. — Sv. Martin ob Paki za dekliško in žensko Marijino družbo 8. do 11. 5. — Sv. Anton na Pohorju 9. do 12. 9. — Konjice, v čast Kraljici presv. rožnega venca 30. 9. do 2. 10. — Negova, za tretjerednike 25. do 27. 11. — Beltinci, za matere 27. do 29. 11.

42.

Slovstvo.

Dr. J. Jerše, **Luč iz Nazareta**, ali Sv. Družina, vzor krščanskim družinam, šmarnice, spisal dr. Josip Jerše, Ljubljana 1939, natisnila Misijska tiskarna Groblje, samozaložba.

Dr. France Kimovec, **Marijo častimo**, šmarnice 1939, založila Družba sv. Mohorja, Celje, 28 in 38 din.

Naše šmarnično slovstvo se je pomnožilo za dve dragoceni knjigi. Oba avtorja sta znana šmarničarja in pobožna častilca Marijina. Dr. Jerše obravnava v svojih letošnjih šmarnicah prav aktualno snov o krščanski družini, dr. Kimovec pa nam prikazuje čiščenje Marijino od Boga samega preko Adama in Eve, stare zaveze in cerkvene zgodovine notri do Mariji vdanih vernih Slovencev. Obe knjigi spadata na odlično mesto našega nabožnega slovstva.

Lavantinski knezoškofijski ordinariat

v Mariboru, dne 26. aprila 1939.

Izdaje lavantinski knezoškofijski ordinariat. — Urejuje dr. Josip Mirt.
Tiska Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.